

Nieuwsbrief Historische Vereniging Oud Leiden april 2026

De Historische Vereniging Oud Leiden heeft tot doel het bevorderen van de kennis van en de belangstelling voor de geschiedenis van Leiden en omstreken en zet zich in voor het behoud en herstel van het (cultureel) erfgoed van Leiden.

Deze nieuwsbrief verschijnt één keer per maand met informatie over evenementen, activiteiten en andere wetenswaardigheden.

Voor € 27,50 per jaar kunt u lid worden van de HVOL. Met uw lidmaatschap steunt u onze doelstellingen. U ontvangt het kwartaalblad Oud Leiden Nieuws, het Leids Jaarboekje, krijgt gratis toegang tot lezingen en korting op excursies. Zoekt u nog een leuk cadeau? Maak iemand voor een jaar lid van onze vereniging. Meer informatie vindt u [hier](#)

Redactieadres: promotie@oudleiden.nl
Kopij: max 200 woorden en foto's in hoge resolutie
De redactie behoudt zich het recht voor teksten te weigeren, te redigeren of in te korten

Deadline volgende editie:
23 april 2026

Agenda activiteiten HVOL

10 april

Thema-avond Muurkrant

23 april

Lezing over Clusius door Cecile Verburg

25 april

Rondleiding tentoonstelling Jan Steen in Museum De Lakenhal

31 mei

Fietstocht langs landgoederen

Kijk voor de actuele aanvangstijden en meer informatie op onze [website](#).

Thema-avond Leidse muurkrant

Geen censuur op de muur!

De Leidse Muurkrant van de jaren zeventig was de schrik van iedere wethouder, fabrieksbaas en gezagsdrager. Iedere twee weken werd de stad volgeplakt met muurkranten, die berichtten over machtsmisbruik, censuur, corruptie en uitbuiting. En toen het stadsbestuur besloot om de muurkranten wit te verven, ontstond een grootse solidariteitsactie: Geen censuur op de muur!

Tijdens de thema-avond gaan we in de op de geschiedenis van de Leidse muurkrant en de toekomst van alternatieve media.

Een avond met lezingen, terugblikken, interviews en muziek!

Datum: vrijdag 10 april

Aanvang, 20:00 uur

Locatie: Vrijplaats Leiden, Middelstegracht 36

Toegang: gratis (donaties welkom)

Meer informatie via onze [website](#).

Carolus Clusius: vader van de Hortus Botanicus

Op 19 februari 2026 vierde de Leidse Hortus Botanicus de 500 ste verjaardag van arts en plantkundige Carolus Clusius. Hij was de eerste prefect van de allereerste Nederlandse universitaire plantentuin. Al voordat hij vanuit de Zuidelijke Nederlanden in Leiden arriveerde, stuurde hij een pakket met 251 soorten bollen, knollen en wortelstokken vooruit, waaronder de tulp. Ze vormden de basis voor de latere Hortus. De geschiedenis van deze in het hart van Leiden gesitueerde bijzondere tuin laat zien hoe natuur, wetenschap en kunst samenkomen.

Kunsthistorica Cécile Verburg is gespecialiseerd in historische tuinen en is één van de grondleggers van het Singelpark. Zij neemt ons mee in de historische rol en betekenis van Clusius en de Leidse Hortus Botanicus.

Datum: 23 april

Aanvang: 20.00 uur, inloop vanaf 19.30.

Locatie: Teldersauditorium, Academieggebouw, Rapenburg 73, Leiden

Toegang: vrij; niet-leden betalen € 5,00

Meer informatie via onze [website](#).

Rondleiding Thuis bij Jan Steen

Op 25 april kunt u in museum De Lakenhal deelnemen aan een exclusieve rondleiding door kunsthistorica Els de Baan. Zij maakt deel uit van het vaste rondleidersteam van het museum. De Lakenhal hanteert een groepsgrootte van maximaal 15 personen. De eerste rondleiding is van 10.00 tot 11.00 uur. Bij meer dan 15 aanmeldingen organiseren wij een tweede rondleiding van 11.30 tot 12.30 uur.

Aanmelden kan via het aanmeldingsformulier op de website van de HVOL. Graag direct na de aanmelding het geld voor de rondleiding overmaken op bankrekening NL67 INGB 0005 9012 64 t.n.v. Historische Vereniging Oud Leiden. (NB dit is een ander nummer dan dat waar u de contributie naar overmaakt!). U bent pas definitief ingeschreven wanneer uw betaling is ontvangen.

Illustratie: Jan Steen, *Kinderen leren een poes dansen*, 1660-1679, Rijksmuseum, Amsterdam.

Datum: 25 april

Aanvang: 10.00 uur

Locatie: Museum De Lakenhal, Oude Singel 32, Leiden

Kosten: 16 euro voor toegang museum (of gratis met museumjaarkaart) en daarnaast 7,50 voor leden en duo leden. Introducés betalen 9 euro.

Zie voor meer informatie en aanmelding onze [website](#).

Fietsexcursie landgoederen

Op zondag, 31 mei, gaan we ook dit jaar weer per fiets de omgeving van Leiden onveilig maken. We verzamelen om 10.30 uur tegenover de achteruitgang van het station Leiden Centraal. In onze fietstocht staan een aantal landgoederen centraal ten zuiden van Leiden. We komen weer langs een oude 'bekende' het Kasteel Oud Poelgeest. Dit jaar staan ook landgoederen in de gemeenten Oegstgeest, Voorschoten (Kasteel Duivenvoorde op de afbeelding bij deze tekst) en Wassenaar op de lijst.

We eindigen met een landgoed in Leiden, om toch ook de naam van onze vereniging in ere te houden.

Ons keerpunt ligt bij het 'Eiland van Ome Nick' waar we de lunch gebruiken. De terugreis gaat, na het oversteken van de provinciale weg, de N44, deels over de zogenoemde 'Landgoederenroute' in Wassenaar.

Datum: 31 mei

Start: 10.30 uur

Locatie: tegenover de achteruitgang van station Leiden Centraal

Kosten: 22,50 voor leden en duoleden. Introducés betalen 25,00.

Opgeven en meer informatie via onze [website](#).

Leiden verliest glas-in-beton kunstwerk

De Historische Vereniging Oud Leiden (HVOL) is teleurgesteld dat de gemeente Leiden geen monumentstatus toekent aan het glas-in-beton kunstwerk "Ode aan de Stijl" van Jan Meine Jansen. De fondsenwerving mislukte mede door dit besluit.

Ook de opslag die de HVOL had geregeld vervalt en de gemeente wil het kunstwerk afstoten, waardoor vernietiging dreigde. De HVOL tekent geen bezwaar aan, maar zoekt alternatieven: de enige nog levende zoon van de kunstenaar wil het kunstwerk van de gemeente overnemen en Erfgoedvereniging Bond Heemschut biedt opslag en inzet om elders herplaatsing te realiseren. De HVOL betreurt het verlies voor Leiden, maar is blij met deze samenwerking.

Voor meer informatie zie onze [website](#).

Succesvolle startbijeenkomst Leidse vrouwen

Welke vrouwen uit de Leidse geschiedenis verdienen het om aan de vergetelheid ontrukkt te worden? Deze vraag stond centraal in de startbijeenkomst van het project *Leidse vrouwen op de kaart*. Die bracht op 8 maart meer dan honderd belangstellenden naar de trouwzaal van het Leidse stadhuis.

Het project *Leidse vrouwen op de kaart* is tot stand gekomen via een samenwerking tussen de Historische Vereniging Oud Leiden, Erfgoed Leiden en Omstreken, de Universiteit Leiden, de Lakenhal en de gemeente (programma Kennisstad Leiden).

Wie de bijeenkomst heeft gemist, kan nog steeds vrouwen uit de Leidse geschiedenis aanmelden via leidsevrouwen@oudleiden.nl. U kunt zich ook opgeven voor het schrijven van een biografie van één of meerdere vrouwen.

Meer informatie via <https://leidsevrouwen.nl>

Algemene vergadering HVOL 30 maart

Tijdens een goedbezochte algemene vergadering op 30 maart nam de HVOL afscheid van twee zeer gewaardeerde bestuursleden. Voorzitter Gerda van den Berg noemde Cees Meijer de beste secretaris die een vereniging zich kan wensen: onvermoeibaar, consciëntieus en uiterst proactief. En aan de vindingrijkheid, flexibiliteit en het uitgebreide netwerk van Marijke Tolsma, voorzitter van de commissie Evenementen, heeft de HVOL vele boeiende lezingen en evenementen te danken.

Marjan Zandbergen en Arhur Stenfert Kroese stelden zich kort voor als opvolger van respectievelijk Cees Meijer en Marijke Tolsma, evenals Wim Touw. Laatstgenoemde volgt Jan de Vetten per 1 oktober op als penningmeester. In de komende aflevering van Oud Leiden Nieuws leest u meer over deze drie nieuwe bestuursleden.

Foto van de maand

RK HBS

Op 2 mei 1933 is de 'Rooms-Katholieke Hogere Burgerschool (HBS) voor jongens' aan de Mariënpoelstraat geopend. In of rond dat jaar is deze foto gemaakt door de Gooise fotograaf A.G. van Agtmaal. Het gebouw is ontworpen door de Haagse architecten ir. Thunnissen en Hendricks. Opdrachtgever voor de bouw was de onderwijsstichting 'St. Bonaventura'. In 1950 is de HBS omgedoopt in Bonaventura Lyceum.

Historische kalender 2026 - april |

Voor de vaste bezoekers is het café aan de Maredijk 2 'De Pom'. Op 1 juni 1916 ging de deur open. Toen heette het nog Bellevue, maar de naam werd al snel gekoppeld aan de punt van de biljartkeu. De

eigenaar was Bernardus Lambertus (Bert) Schalks. Het café heeft een opmerkelijk vriendelijke uitstraling. De huidige eigenaren zijn Joke en Fred Martijn, twee Leidenaars die elkaar hebben ontmoet rond het biljart; en later bij Club 70 aan de Stations weg, bekend van de disco uit die tijd. Het biljartverleden van Joke en Fred is terug te zien aan de fraaie Wilhelminabiljarttafel die nog dagelijks wordt gebruikt. Fred, jarenlang voorzitter van de Leidse Biljart Bond (LBB), werd in november 2023 voor zijn inzet voor de LBB koninklijk onderscheiden. Een café waar een biertje getapt wordt door een Nederlandse kampioene Drie Banden en die ook nog zelf met veel plezier de 'appeltaartjes' inschenkt. Café Pomerans is in september 2025 gesloten.

Zoekplaatje commissie Beeldbank

De commissie Beeldbank van HVOL is op zoek naar de plek in Leiden waar deze foto is gemaakt. Op de foto is een rangeerlocomotief te zien die over een brug rijdt. Als datum wordt 1933 genoemd. Meer weten we niet. Kunt u ons helpen? Suggesties: het emplacement van het station Herensingel; de spoorweghaven of het Van Gend en Loos-terrein aan de Haagweg.

Als u een account van Facebook heeft kunt u op de Facebook-pagina van de HVOL reageren: Facebook HVOL. U kunt de foto ook in de Beeldbank van de HVOL opzoeken en reageren door middel van het [reactieformulier](#).

Opbrengst zoekplaatje maart 2026

Het zoekplaatje in de nieuwsbrief van de HVOL van maart toonde een bus van het bekende Leidse bus- en taxibedrijf Eltax, eind jaren dertig. Het gaat om busnummer 72 op lijn 10. In 1963 nam de NZH de busdiensten over van Eltax (Eerste Leidsche Taxi- en Autobus Onderneming).

Vijf mensen vermoedden op grond van bebouwing op de achtergrond dat die foto op de Lage Rijndijk is gemaakt. Wij denken dat zij het bij het rechte eind hebben. Iedereen bedankt voor hun reactie.

Leidse maand van de fotografie

Met de Leidse Maand van de Fotografie viert de Leidse Amateur Fotografenvereniging (LAFV) samen met Stadslab Leiden dat 200 jaar geleden de eerste foto ter wereld is gemaakt. U bent welkom in de StadsKamer (Nieuwstraat 7, Leiden, tegenover de bibliotheek) op zaterdag 4, 11, 18 en 25 april. U kunt historische foto's bekijken, er zelf met uw camera of mobiel op uit trekken, u laten fotograferen in een studio of op straat, workshops volgen en meedoen met een fotopuzzel.

Voor de verschillende programma-onderdelen kunt u zich aanmelden via de [aanmeldlink](#). Deelname aan de workshops kost € 5, bij aanmelding te voldoen.

Meer informatie en een gedetailleerd programma via de [website](#)
Vragen? Stuur een mail aan info@lafv.nl

Let op

De ruimte in de StadsKamer is beperkt. Dus kom op tijd en meld u snel aan.

Rijn- en Schiekade

Er is over de Rijn en Schiekade een website gemaakt (<https://www.rskade.nl>), waarin de geschiedenis van de kade vanuit drie invalshoeken wordt belicht:

Allereerst wordt de ontwikkeling van de kade gememoriseerd, vanaf de aanleg van de Delftsche Trekvaart in 1638. Latere vervoersrevoluties (de aanleg van de spoorlijn naar Woerden en de drooglegging van de Trekvaart voor een ringweg in de 20ste eeuw) hebben vervolgens ook hun stempel gezet op de kade. Het ontstaan van de bebouwing van de kade wordt uitvoerig besproken.

Van de gebouwen van voor 1870 is vermoedelijk niets meer terug te vinden. Maar omdat de kade tot de annexatie door Leiden in 1896 Zoeterwouds grondgebied was, is een deel van de bouwvergunningen uit die tijd bewaard gebleven. Ze zijn ontsnapt aan de stadhuisbrand van 1929. Die vergunningen zijn gefotografeerd en vormen een belangrijk deel van het dossier dat voor alle afzonderlijke huizen op de website te vinden is. Deze informatie is aangevuld met latere Leidse bouwvergunningen, advertenties uit de Leidse dagbladen (veilingen, verhuur) en archieven van architecten en notarissen. Als derde thema van de website is informatie verzameld over het leven op de kade. Ook hier waren de Leidse dagbladen een nuttige bron van informatie.

Hans Könemann, de samensteller van de website, stelt opmerkingen en aanvullingen zeer op prijs. Email: hans@konemann.eu

Tekst bij afbeelding 1: De trekvaart J.Timmermans 1877

Tekst bij afbeelding 2: Huizen bij de Wouterenbrug, J. Rieke, 1890

Nieuwe voorstellingen Nico I en II

NICO. II: 12 april – start 10:00 uur Trianon – Xenia Hospice benefiet

NICO. I (op veler verzoek): 22 april – start 19:15 uur Trianon

NICO. II: 26 april – start 10:00 uur Trianon

Tickets rechtstreeks bij Trianon.

Oproep leden historische werkgroep begraafplaats Rhijnhof

Onlangs lanceerde Rhijnhof de website verhalen van [Rhijnhof](#). QR-codes op bordjes bij de historische graven verwijzen straks naar deze website. Die bevat nadere informatie over de kunstwerken, de graven en degenen die daar begraven zijn. Er zijn ook plattegronden en looproutes te vinden. De website is nog onder constructie. Elke maand komen er verhalen bij.

Bij graven waarvan de rechten vervallen zijn, doet Rhijnhof een quickscan om te bepalen of het graf het behouden waard is. Dat kan zijn vanwege het levensverhaal van de overledene of omdat het een bijzonder grafmonument betreft. Vervolgens is extra onderzoek nodig om de status 'historisch graf' definitief te maken. Een bekende historische Leidenaar die op Rhijnhof begraven ligt, is bijvoorbeeld de fotograaf Nico van der Horst wiens kleinzoon met de film NICO de Oud Leiden Publieksprijs 2025 won. Op zijn grafmonument prijkt -natuurlijk- een fototoestel.

Om te helpen bij het onderzoek naar de begravenen en het opstellen van criteria om in aanmerking te komen voor de status 'historisch graf' is de Historische Werkgroep Rhijnhof opgericht. Rhijnhof zoekt hierbij ook graag naar aansluiting bij andere Leidse initiatieven zoals het project Leidse Vrouwen op de kaart. Kunsthistorica en oud-directeur Nicoline Zemering is coördinator van de werkgroep.

Mensen die willen bijdragen zijn van harte welkom. Zij kunnen een mail sturen naar: n.zemering@rhijnhof.nl.

Gevelteken lange Mare 69

In de gevel van Uitvaart Zorgcentrum "Leiden", dat sinds 2001 aan Lange Mare 69 gevestigd is, zit net boven de plint een steen met onopvallende tekst: S.M. HOOGENSTRAATEN 7 JUNI 1899

Eerstesteenlegster Sophia Maria Hoogenstraaten werd geboren in het pand Mare 39 op 11 januari 1886 als dochter van Johannes Wilhelmus Hoogenstraaten en de uit Rotterdam afkomstige Maria Elisabeth Asbrede. Ze trouwden op 13 mei 1868. Zij kregen samen veertien kinderen, waarvan er acht voor hun eerste verjaardag overleden. Johannes Willem Hoogenstraaten stond te boek als distillateur en slijter (zijn vrouw was een dochter van een uit Duitsland afkomstige brander en distillateur), maar hij was ook heel actief als stroman (risicoloos bodverhoger voor de werkelijke koper bij openbare verkopen) in de huizenmarkt, een bezigheid die gepaard ging met soms forse aankopen (boven f 15.000,-). [Verder lezen](#).

Rondleiding Symbolisch groen begraafplaats Groenesteeg

Zondag 19 april om 14.00 uur: Rondleiding met inleiding door Gemma Boetekees: "Symbolisch groen op Begraafplaats Groenesteeg"

Begraafplaats Groenesteeg is – naast een historisch monument – ook een groen monument. En de bomen en heesters op de begraafplaats staan er niet zomaar: ze ondersteunen de kracht van herdenking, het symbool van de eik. Niet alleen de treurwilg of de treures die er staat, maar er is bijvoorbeeld een eikenlaantje, een essenlaantje en een lijsterbeslaantje. Waarom nu juist die bomen en heesters? En wat doen de vrijwilligers van de Groenploeg om het groen te verzorgen? Op 19 april vertellen we u daar graag meer over.

Over de inleider:

Gemma Boetekees is bestuurslid van Historische Begraafplaats Groenesteeg en verzorgt wekelijks samen met de Groenploeg het onderhoud van het groen op de Groenesteeg. Immers de Groenesteeg is niet alleen een begraafplaats, maar ook een Gemeente park!

Adverteren in Oud Leiden Nieuws

We zoeken naar een echte verkooptijger die advertenties in OLN kan verkopen. Ons magazine komt vier keer per jaar uit en heeft een oplage van 2500 exemplaren.

Heeft u interesse? Neem dan contact op met de redactie via: OLN@oudleiden.nl

Sleutelstad
RADIO TV ONLINE
Thuis in de Leidse regio

Het Winkeltje

Het (internet) boekenwinkeltje van de HVOL

Het 'Winkeltje' is een activiteit van de Commissie Promotie, Uitvoering en Ondersteuning. Diverse nieuwe en tweedehands Leidse boeken en publicaties zijn verkrijgbaar. Bij gelegenheid van de Dies, de Open Monumentendagen en een jaarlijks daarvoor speciaal te organiseren HVOL-boekenmarkt, worden de boeken te koop aangeboden. Een deel van de boeken is direct bestelbaar, zie <https://oudleiden.nl/publicaties/publicaties-te-koop-via-hvol> op de HVOL-website en onderstaande titels.

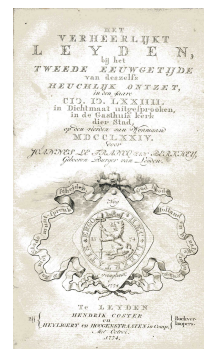
De boeken kunnen na bestelling en betaling worden afgehaald bij het HVOL-afhaalpunt: Devire Lijstenmakerij, Middelstegracht 89, 2312 TT Leiden (openingstijden dinsdag, woensdag, vrijdag en zaterdag van 10:30 tot 17:00) of worden verzonden. Betaling dient te geschieden door het bedrag over te maken naar de bankrekening van de Historische Vereniging Oud Leiden.
Belangstelling? Stuur een mail naar winkeltje@oudleiden.nl.

FRANCO VAN BERKHEY, J. LE,

Het verheerlijkt Leyden bij het tweede eeuwgetijde van deszelfs heuchlijk ontzet in den jare 1574 in dichtmaat uitgesproken in de Gasthuis kerk dier stad
Uitgegeven in Leiden 1774

(zeer mooi exemplaar, hardcover, 13 x 20 cm, enkele illustraties, 98 pagina's)

HVOL-ledenprijs: € 30,-

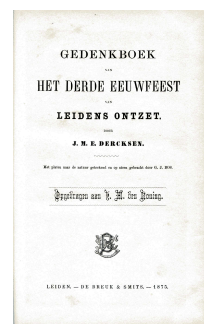

DERCKSEN J.M.E.

GEDENKBOEK VAN HET DERDE EEUWFEST VAN LEIDENS ONTZET
Uitgegeven in Leiden 1875.

(zeer mooi exemplaar, hardcover, 16 x 24 cm, met prachtige illustraties in kleur, 175 pagina's)

HVOL-ledenprijs € 60,-.

Bedrijfsleden

De onderstaande bedrijven zijn bedrijfslid van de Historische Vereniging Oud Leiden. Heeft u ook een bedrijf met een warm Leids hart en met respect voor de Leidse geschiedenis? Dan is de steun van de Historische Vereniging Oud Leiden echt iets voor u. Neem contact op met promotie@oudleiden.nl en wij vertellen u er alles over.

Akerboombouw B.V.	Burgy Klassiek Bouwen	Stichting Hof Meermansburg	Boutique Hotel Steenhof Suites	Legaltree
Alrijne Zorggroep	Stichting Diogenes Leiden	Macropa BV	Teekens Karstens, advocaten en notarissen	Hooglandse kerk
Prima Management	Van Cleef Holding	Glas- en Schilderwerken Van Muiden BV	Brill	Société Amicitia
Barthen Rioleringswerken BV	Stichting Confessioneel Onderwijs Leiden	Primavera Pers	Universiteit Leiden	Lek makelaars en taxateurs
Stichting Beheer Begraafplaats Rijnhof	Du Prie bouw & ontwikkeling BV	Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid	Van der Valk Hotel Leiden	Serviceflat Schouwenhove
Rijksmuseum Boerhaave	Stichting Eva van Hooegevenhof	Hoogheemraadschap van Rijnland	Wereldmuseum Leiden	Hoppezak Kledingverhuur
De Brandmeester - Vergaderlocatie	Museum De Lakenhal	Tandartsenpraktijk Zoeterwoudsesingel	Walburg Pers	Teeuwen Verzekeringen
Breedveste BV	Stadsparkerplan	RWV Advocaten	Stichting Werk en Onderneming	
Buik & Van der Horst gerechtsdeurwaarders	Pieterskerk	Schulpen Schuim BV	Stichting Zeven Leidse Hofjes	

Contact:

info@oudleiden.nl

[Gegevens wijzigen](#) | [afmelden](#)